

Radionämnden
111 29 Stockholm

Marieholm 23 november 1993

Ref:Anmälan till Radionämnden av TV-programmet "Närbild Sverige", Sveriges Television TV2, 10 november 1993.

Härmed vill Stiftelsen Skånsk Framtid anmäla programmet "Närbild Sverige" för Radionämnden. Programmet, som fick namnet "Öresundsbron - dröm eller mardröm", avhandlande Öresundsförbindelsen. Programmet sändes 93.11.10 med repris 93.11.13.

Bakgrunden till anmälan

Anmälan är gjord därför att programmet behandlat frågan om Öresundsförbindelsen på ett oacceptabelt sätt. Den negativa inriktningen, felaktigheterna, den omfattande förekomsten av obelagda påståenden och angreppen mot projektet som sådant kan inte bedömas som god journalistik. Nedklassningen samt angreppen på Danmark och danskarna är ytterligare en dimension på programmet som ger obehagligt intryck. Öresundsregionens och Sydsveriges behov, synpunkter och önskemål ignoreras på det grövsta sätt.

Lagar, avtal och regler

Stiftelsen Skånsk Framtid stöder sin anmälan på Radiolagens §6 rörande opartiskhet och saklighet. Vi stöder också vår anmälan bl.a. på §7 i avtalet mellan Sveriges Television och Staten rörande skyldighet att ge allsidig information i viktiga frågor. Vi hänvisar också till de programregler som fastställdes 1980 (1987) rörande opartiskhet och krav på balansering av olika synpunkter. Vi anser också att programmet gjort sig skyldigt till brott mot de etiska regler som utgivits av Pressens samarbetsnämnd, och i synnerhet till publicistreglernas §2 som säger att massmedia skall vara kritiska mot nyhetskällorna, kontrollera sakuppgifterna och ge mottagaren möjlighet att skilja mellan faktaredovisning och kommentarer.

Ingen partsinlaga för bron

Vi vill poängtera att denna anmälan inte är ett ställningstagande från Stiftelsen Skånsk Framtids sida för eller emot en fast förbindelse över Öresund. Den skall enbart ses som en kritik av sättet att bedriva journalistik, av bristen på förståelse för de regionala förhållanden samt av nedvärderingen av regionala synpunkter i frågan.

Bristande objektivitet

Anmälan vill framför allt rikta sig mot sättet på vilket programmet framförde sitt journalistiska budskap. Den första kritikpunkten gäller programmets oförmåga att hantera ämnet på ett objektivt sätt. En rad påståenden blev framförda utan att något bevisades eller

ens belystes på ett tillfredsställande sätt. Man kan konstatera att bristen på dokumentation var pinsamt framträdande i programmet. Allvarliga anklagelser riktades oemotsagda mot ansvariga politiker och den expertis som arbetar med Öresundsförbindelsens realisering.

Saklig obalans

Obalansen i programmet mellan det negativa och det positiva var slående. Detta ledde till att programmet inte var ett belysande, informativt och neutralt inslag vilket man enligt radiolagen och avtalet mellan Sveriges Television har rätt att förvänta. Det var ett rent politiskt inlägg mot förbindelsen.

De direkta faktafelaktigheterna i programmet var många, vilket framgår av den bifogade sammanställningen och kommentarer till programmet. Det är tydligt att inget djupare analysarbete har gjorts som bakgrund för programmet.

Brofrågan och Stockholms framtid

Till detta kommer en annan kritik nämligen det centralistiska synsätt som går som en röd tråd genom programmet och som riktar sig mot Sydsverige, Öresundsregionen och Danmark. Programledningens uppenbara geopolitiska ambitioner söks döljas bakom miljömässiga och projektekonomiska argument.

I vår tid när centralstaternas betydelse minskar och den logiska geografin åter ges frihet att verka, så orienterar sig olika landsdelar och regioner efter ekonomiska, trafikala och kulturella kriterier. Då glider territorier på olika håll ur onaturliga maktstrukturer och orienterar sig på de fria sätt som ger största nyttoeffekt. De organiska sambanden återställs. Som framgick av en kommentar i programmet är detta en process som är på gång i Europa idag. Det är oacceptabelt att programledningen vid ett flertal tillfällen försöker göra gällande att det är en Öresundsförbindelse, och inte den logiska geografin, som eventuellt kan orsaka att Stockholm i framtiden kommer att förlora i inflytande på den Europeiska arenan.

Det är denna regionala framtidsvision som programmet "Närbild Sverige" i grunden angriper i skenet av brofrågan. Detta är oärligt och befrämjar inte en öppen debatt och ett demokratiskt engagemang. Det är bra och riktigt att Stockholmsregionen kämpar för sin framtid men denna ambition får inte blandas samman med en debatt om Öresundsbronns vara eller inte vara. Detta är inte hederligt.

Brist på sakargument

Intervjuinslagen i programmet med "den lilla människan" som blir utsatt p.g.a. politikernas "vansinnesbeslut" är mycket framträdande i programmet. Många av de intervjuade är representanter för människor som inte är insatta i det samhälliga helhetsperspektivet. Det är med dessa människors indignation som man försöker kompensera för en uppenbar brist på sakargument.

Näringslivets syn ignoreras

Ett faktum som inte heller var synbart i programmet är näringslivets syn på brofrågan. Det går inte att komma ifrån att ett samhälle lever på och av sitt näringsliv. Näringslivets syn på förbindelse är därför essentiellt. Under hösten 1993 utgick t.ex. ett upprop för Öresundsbron - offentliggjort i Dagens Industri (30 sept.) - där stora delar av näringslivet i Södra Sverige ställde sig bakom broprojektet. Detta är ett tungt argument i frågan om Öresundsförbindelsen.

I programmet tilläts ingen näringslivsrepresentant medverka. Man skulle tycka att en sådan skulle ha mera tyngd i debatten än vad t.ex. fyra arkitektstudenter har.

Sammantaget om programmet

Stiftelsen Skånsk Framtids kommentarer i det bifogade sammandraget påpekar punkt för punkt de brister som programmet hade. Det är på dessa kommentarer som Stiftelsen Skånsk Framtid grunda sin anmälan. Mot bakgrund av programutskriften och kommentarerna till de enskilda inslagen kan sammantaget anmärkas följande om programmet:

1. att det innehåller en rad rena faktafel.
2. att det blandar ihop frågan om Öresundsförbindelsen med Stockholmsregionens framtidsperspektiv i ett Europasammanhang.
3. att det försummar att låta tunga näringslivsargument komma till tals.
4. att det helt saknas en mångsidig och kritisk analys av eventuella miljöproblem i samband med Öresundsbron
5. att odokumenterade påståenden görs
6. att det är mera regel än undantag att påståenden förstås oemotsagda
7. att programmet annonserades som ett rent informationsprogram när det i verkligheten var en partsinlaga mot Öresundsförbindelsen
8. att programmet vid upprepade tillfällen tillåter reportern ställa starkt ledande frågor till de intervjuade personerna

Stiftelsen Skånsk Framtid bifogar en utskrift av programmet samt ett formulär innehållande i tabellform de uttalanden som gjordes i programmet samt Stiftelsen Skånsk Framtid kritiska kommentarer dessa. Det framgår tydligt från utskriften samt av kommentarerna att programmet var en partsinlaga för bromotståndarna.

Kraven

I enlighet med innehållet i den bifogade dokumentationen och de ovan anförda paragraferna i radiolagen, avtalet mellan Staten och Sveriges Television, etc. kräver Stiftelsen Skånsk Framtid:

1. att Radionämnden tar alla de medel som står den till buds för att programledningen för Närbild Sverige skall fås att dra konsekvenserna av sitt brott mot ovannämnda lagar, avtal och regler.
2. att radionämnden tillser att den typ av partsinlaga som programledningen för Närbild Sverige gjort sig skyldig till i detta fallet inte förekommer i framtiden.
3. att Sveriges Television allokerar motsvarande tid, 45 minuter, till ett program som belyser såväl den broförespråkande sydskanandinaviska allmänhetens och brobolagens

argument som det regionala näringslivets och kulturlivets synpunkter.

4. att Sveriges Television på acceptabel sändningstid tar avstånd från synpunkterna i det program som här behandlats och samtidigt ger tillgänglig expertis möjlighet att ge sin syn på de fakta som presenterades i programmet.

Undertecknat:

Göran Hansson
Sjökapten
Marieholm

Peter Broberg
Tekn dr
Landskrona

Werner Persson
Historielärare
Lund

Holger Fornstedt
Civ ing
Helsingborg

Franz Lenz
Patenting
Vellinge

Uno Rödahl
F.d. polischef
Näsum